

4 augustus 2019 - Zondag in de XVIIIde week C - Preek

Dierbare broeders en zusters,

In zekere zin was die man best te bewonderen, wiens land een goede oogst had opgebracht. Hij wil niet meteen alles opmaken, er doorheen draaien, de bloemetjes buiten zetten. Nee, *nu* zich inhouden, investeren, om het morgen goed te kunnen hebben! Hij had al een schuur, maar nu gaat hij een grotere schuur bouwen om de overvloed aan koren op te bergen. Hij is een nuchter zakenman, een koopmanstype. Hij denkt aan de toekomst, voorziet wat hij dan nodig zal hebben.

Maar toch vergeet hij iets! Het Nederlands gezegde is immers altijd geweest: *de koopman én de dominee!* Die twee moeten samengedacht worden! Dan is er evenwicht, dan krijgt alles zijn waarde. Maar als de dominee, die staat voor religie, voor geloof, wordt weggesneden en geheel buiten het blikveld komt te vallen, dan verengt het denken zich tot puur wereldse waarden. En dat zal de koopman opbreken, want hij is er niet op voorbereid, dat er een God is, die op een goed moment kan zeggen: dwaas, nog deze nacht zal ik je leven opeisen!

In de geschiedenis van Israel kwamen we ook een goed zakenman tegen, Jozef in Egypte. Maar die had toch een heel ander uitgangspunt. Hij liet ook schuren bouwen om de oogst te bewaren. Er waren immers 7 jaren van goede oogsten geweest en de voorspelling was, dat er 7 magere jaren zouden komen. Dus Jozef ging aan het bouwen. De man in het evangelie keek niet verder dan zijn eigen privétoekomst om te eten en te drinken en te genieten. Jozef in Egypte daarentegen spande zich in, niet voor zichzelf, maar voor zijn volk en dat van Egypte. Hij was een dienstbaar man. Al zijn energie werd besteed om voor talloze medemensen eten en drinken te garanderen in de tijd, dat de broekriem zou moeten worden aangehaald. Dat was toch wel even wat anders! Bij Jozef gingen koopman en dominee samen. Hij was als een pastor, als een herder, vol zorg voor zwakke en door hongersnood bedreigde mensen. De medemens werd in zijn project betrokken, was

er zelfs het uitgangspunt van. De man in het evangelie had slechts oog voor zijn eigen welzijn.

Er is nog een andere Nederlandse uitdrukking, die twee heel verschillende waarden bij elkaar houdt: *kerk en kroeg!* Ook hier een oude wijsheid, die zoekt evenwicht te bewaren. Maar wat zien we veel te veel in onze tijd: de kerk wordt weggesneden, die is overbodig, letterlijk: vele kerken worden gesloten. Worden kroegen gesloten? O nee, geen denken aan! Nu zijn daar ook best belangrijke waarden te vinden b.v. sociaal bij elkaar zijn, samenzijn onder het genot van..... Maar als de maatschappij alleen nog maar de materiële waarden ziet, - genieten, sociaal meetellen, - dan worden de oogkleppen, die bij de zakenman in het evangelie een breder zicht belemmerden, gemeengoed bij tallozen! Als iemand zo leeft, zonder een geestelijke, religieuze dimensie te erkennen, - de kerk telt allang niet meer mee, - dan moet je niet verbaasd staan dat opeens de ervaring van Prediker deze persoon zal overvallen: *ijdelheid der ijdelheden, alles is ijdelheid!* Waar doe ik het allemaal voor? *Er zijn mensen die zich aftobben vol zakengeest en inzicht, maar wat ze verdienen moeten ze afgeven aan anderen, die zich niet inspanden.* Zinloosheidsgedachten en pessimisme komen op in het leven van veel mensen, psychische houdingen, wijd verspreid in heel wat lagen van de bevolking, ook onder jongeren. Hoeveel kalmeringspillen, tabletten tegen slapeloosheid worden niet geslikt en drugs gebruikt. Alles wordt gedaan om de vraag: 'Waarom, waartoe leef ik eigenlijk?' uit de weg te gaan.

Gelukkig, als we even verder lezen bij Prediker worden dingen toch weer in een goed perspectief gezet. Aan zijn pessimistische woorden voegt hij deze zin toe (Pred. 2,24-25): *het beste voor de mens is nog: eten en drinken en genieten van wat hij met veel zwoegen bereikt heeft. Want ook dat, zo begreep ik, komt uit de hand van God. Of je het nu goed hebt of in de zorgen zit, het gaat nooit buiten Hem om.* Dus hier toont de prediker zich een echt gelovig mens. Hij snijdt niet de dominee weg of heeft de kerk niet nodig. Hij stelt voor om alles, maar dan ook alles, - ook zorgen en beproevingen! - als een gave uit de hand Gods te aanvaarden, het leven te zien als een geschenk, om niet ontvangen. Zo kan hij tot diepe dankbaarheid komen. En dankbaarheid in het

menselijk hart mondt uit in de *Lof Gods*, zoals deze gelukkig nog op heel wat plekken in den lande dagelijks wordt aangeheven (ik denk b.v. aan kloosters en abdijen die er nog zijn); Zoals dit ook in iedere Eucharistie geconcretiseerd wordt: zich verenigen met de lof, die Jezus zijn Vader bracht door zijn leven aan Hem aan te bieden tot heil voor allen.

Jezus wilde zich niet in de erfeniskwestie mengen. Hij had al begrepen, dat de man, die dat vroeg, - hoezeer hem ook een hak was gezet door zijn broer, die alles voor zichzelf had genomen, - in zekere zin evenzeer gevangen zat in een veel te materiële kijk op de dingen, door de hebzucht bepaald. De conclusie van dit stukje evangelietekst zal dan ook zijn: verzamel geen schatten voor jezelf, maar zorg, dat je 'rijk bent bij God'! Dat is het ware leven, dat geen mot verteert, geen dief kan stelen. De tweede lezing doet begrijpen wat Jezus hiermee bedoelt. Hijzelf, in God voor altijd opgenomen, is dat leven. *Zoek wat boven is, waar Christus zetelt aan Gods rechterhand.* Daar zijn de ware rijkdommen, de ware schatten, te vinden, nu nog verborgen. Niet de kroeg heeft deze waarden in de aanbidding; dezen heeft de kerk aan te bieden. De kerk vindt haar (bestaans)wortels in het nieuwe leven, dat de dood overstijgt. Waar elders zul je dat vinden? Het leven ontpopt zich als een pelgrimstocht, onderweg naar het eeuwige vaderland.

We zitten midden in de vakantieperiode. Laten we in alles wat we in deze periode ondervinden en meemaken een geschenk zien, in dankbaarheid aanvaard, daarbij ons herinnerend dat 'wat je om niet hebt ontvangen, weet dat ook om niet te geven en laat anderen er in delen'.

Amen.